ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
της 4ης Ιουλίου 2018 [1]

Υπόθεση C-220/18 PPU

ML
παρισταμένης της:
Generalstaatsanwaltschaft Bremen

[αίτηση του Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen
(ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Βρέμης, Γερμανία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως – Λόγοι αρνήσεως εκτελέσεως – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρο 4 – Απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως – Συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως»

1. Με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εγείρονται, εκ νέου, μετά την ερμηνεία της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ [2] από το Δικαστήριο με την απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru [3], ζητήματα που αφορούν το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως (στο εξής: ΕΕΣ).

2. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο πρόσθετες διευκρινίσεις σε σχέση με τη νομική εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην απόφαση αυτή, ιδίως, για την περίπτωση κατά την οποία οι (ενδεχόμενες) προσβολές του δικαιώματος μη υποβολής σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση στα σωφρονιστικά καταστήματα του κράτους εκδόσεως του ΕΕΣ δύνανται να θεραπευθούν από τα οικεία δικαστήρια.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

2 Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο).

3 Υποθέσεις C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198 (στο εξής: απόφαση Aranyosi).

I. Νομικό πλαίσιο

Α. Δίκαιο της Ένωσης

1. Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Το άρθρο 4 εξαγγέλλει τα εξής:

«Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.»

2. Απόφαση-πλαίσιο

4. Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 5, 6, 8, 10 και 12:

«(5) […] η εισαγωγή ενός νέου απλουστευμένου συστήματος παράδοσης προσώπων που έχουν καταδικαστεί ή είναι ύποπτα, προς τον σκοπό της εκτέλεσης καταδικαστικών ποινικών αποφάσεων ή ποινικής δίωξης επιτρέπει να αρθούν η πολυπλοκότητα και το ενδεχόμενο καθυστερήσεων που είναι εγγενή στις ισχύουσες διαδικασίες έκδοσης. […]

(6) Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης το οποίο προβλέπει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αποτελεί την πρώτη περίπτωση συγκεκριμένης εφαρμογής, στον τομέα του ποινικού δικαίου, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης που έχει χαρακτηρισθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως “ακρογωνιαίος λίθος” της δικαστικής συνεργασίας.

[…]

(8) Οι αποφάσεις για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης πρέπει να υπόκεινται σε επαρκή έλεγχο, πράγμα που σημαίνει ότι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο συνελήφθη το καταζητούμενο πρόσωπο θα πρέπει να αποφασίζει σχετικά με την παράδοσή του.

[…]

(10) Ο μηχανισμός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης βασίζεται σε υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Η εφαρμογή του εν λόγω μηχανισμού δύναται να ανασταλεί μόνο στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αρχών που διατυπώνονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 [ΕΕ, νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 2 ΣΕΕ], η οποία διαπιστώνεται από το Συμβούλιο κατ’ εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 1 [ΕΕ, νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 7, παράγραφος 2, ΣΕΕ] με τις συνέπειες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου.

[…]

(12) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από το άρθρο 6 [ΕΕ] και εκφράζονται στο χάρτη […], ιδίως δε στο κεφάλαιο VI αυτού. Καμία από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να απαγορεύει την άρνηση παράδοσης προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εφόσον αντικειμενικά στοιχεία δείχνουν ότι το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδίδεται προς τον σκοπό της δίωξης ή τιμωρίας προσώπου λόγω του φύλου, της φυλής, της θρησκείας, της εθνοτικής καταγωγής, της ιθαγένειας, της γλώσσας, των πολιτικών φρονημάτων ή του γενετήσιου προσανατολισμού τους ή ότι η θέση του προσώπου αυτού μπορεί να επιδεινωθεί για οποιονδήποτε από τους προαναφερόμενους λόγους. […]»

5. Το άρθρο 1 ορίζει τα εξής:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς τον σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 [ΕΕ].»

6. Το άρθρο 5 διαλαμβάνει τα εξής:

«Η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης από τη δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να εξαρτηθεί κατά το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης από μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[…]

2. όταν η αξιόποινη πράξη στην οποία βασίζεται το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας εφ' όρου ζωής, η εκτέλεση του εν λόγω εντάλματος δύναται να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος έχει στο νομικό του σύστημα διατάξεις για την επανεξέταση της επιβληθείσας ποινής –κατ' αίτηση ή το αργότερο μετά την πάροδο 20 ετών– ή για την εφαρμογή μέτρων επιεικείας τα οποία προβλέπει υπέρ του προσώπου η νομοθεσία ή πρακτική του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος και τα οποία αποσκοπούν στη μη εκτέλεση μιας τέτοιας ποινής ή μέτρου·

3. όταν το πρόσωπο κατά του οποίου εκδόθηκε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης προς τον σκοπό της δίωξης είναι υπήκοος ή κάτοικος του κράτους μέλους εκτέλεσης, η παράδοση μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι το εν λόγω πρόσωπο, μετά από ακρόασή του, θα διαμεταχθεί στο κράτος μέλος εκτέλεσης ώστε να εκτίσει εκεί τη στερητική της ελευθερίας ποινή ή το στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας που θα απαγγελθεί εναντίον του στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος.»

7. Το άρθρο 6 έχει ως εξής:

«1. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος που είναι αρμόδια για την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.

2. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης που είναι αρμόδια να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.

3. Κάθε κράτος μέλος ενημερώνει τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου σχετικά με τη δικαστική αρχή που είναι αρμόδια σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.»

8. Κατά το άρθρο 7:

«1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να ορίσει μια κεντρική αρχή ή, εφόσον η έννομη τάξη του το προβλέπει, κεντρικές αρχές για να επικουρούν τις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

2. Ένα κράτος μέλος δύναται, εάν είναι αναγκαίο λόγω της οργάνωσης του εσωτερικού δικαστικού του συστήματος, να αναθέτει στην ή στις κεντρικές αρχές του τη διοικητική διαβίβαση και παραλαβή των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης καθώς και κάθε επίσημη αλληλογραφία που την ή τις αφορά.

Το κράτος μέλος που επιθυμεί να κάνει χρήση των δυνατοτήτων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο γνωστοποιεί στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου τις πληροφορίες σχετικά με την ή τις κεντρικές αρχές που έχει ορίσει. Τα στοιχεία αυτά δεσμεύουν όλες τις αρχές του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος.»

9. Κατά το άρθρο 15:

«1. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης αποφασίζει, εντός των προθεσμιών και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση-πλαίσιο, για την παράδοση του προσώπου.

2. Εάν η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει ότι οι πληροφορίες που διαβιβάσθηκαν από το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος δεν αρκούν ώστε να της επιτρέψουν να αποφασίσει για την παράδοση, ζητεί την κατεπείγουσα προσκόμιση των απαραίτητων συμπληρωματικών πληροφοριών, ιδίως σε σχέση με τα άρθρα 3 έως 5 και το άρθρο 8, και μπορεί να τάξει προθεσμία για την παραλαβή τους, λαμβάνοντας υπόψη της ότι είναι αναγκαίο να τηρηθούν οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 17.

3. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος μπορεί να διαβιβάζει οποτεδήποτε στη δικαστική αρχή εκτέλεσης κάθε επιπλέον χρήσιμη πληροφορία.»

Β. Γερμανικό δίκαιο. Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen[4]

10. Η απόφαση-πλαίσιο μεταφέρθηκε στη γερμανική έννομη τάξη με τα άρθρα 78 έως 83, στοιχείο k, όπως αυτά έχουν τροποποιηθεί[5], του IRG.

11. Δυνάμει του άρθρου 29, παράγραφος 1, του IRG, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Βρέμης, Γερμανία) αποφαίνεται επί του επιτρεπτού της παραδόσεως οσάκις ο ύποπτος δεν έχει συναινέσει για την έκδοσή του.

12. Το άρθρο 73 του IRG εξαγγέλλει τα εξής:

«Ελλείψει σχετικής αιτήσεως, η δικαστική συνδρομή και η διαβίβαση πληροφοριών είναι παράνομες εφόσον θίγονται βασικές αρχές της γερμανικής έννομης τάξεως. Σε περίπτωση αιτήσεως βάσει των τμημάτων οκτώ, εννέα και δέκα, η δικαστική συνδρομή είναι παράνομη εφόσον θίγονται οι αρχές τις οποίες κατοχυρώνει το άρθρο 6 [ΣΕΕ].»

ΙΙ. Διαφορά της κύριας δίκης και προδικαστικά ερωτήματα

13. Στις 31 Οκτωβρίου 2017, το Nyiregyházai járásbíróság (περιφερειακό δικαστήριο Nyiregyháza, Ουγγαρία) εξέδωσε ΕΕΣ προκειμένου να εκτελεστεί η ποινή φυλακίσεως ενός έτους και οκτώ μηνών, η οποία είχε επιβληθεί στον ML, Ούγγρο υπήκοο, για τα αδικήματα της προκλήσεως σωματικών βλαβών, φθοράς ξένης ιδιοκτησίας, απάτης και κλοπής, με την (ερήμην εκδοθείσα) απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2017.

4 Νόμος περί διεθνούς δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, της 23ης Δεκεμβρίου 1982 (στο εξής: IRG).

5 Η τροποποίηση επήλθε με τον Europäisches Haftbefehlsgesetz (νόμο περί ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως), της 20ής Ιουλίου 2006 (BGBl. 2006 I, σ. 1721).

14. Το ίδιο αυτό ουγγρικό δικαστήριο είχε εκδώσει προηγουμένως, στις 2 Αυγούστου 2017, άλλο ΕΕΣ, αιτούμενο την παράδοση του ML προκειμένου να τον δικάσει για τις πράξεις που θα οδηγούσαν αργότερα στην καταδίκη του.

15. Το Amtsgericht Bremen (πρωτοδικείο Βρέμης, Γερμανία) διέταξε, στις 12 Δεκεμβρίου 2017, τη σύλληψη του ML. Ωστόσο, ο ML κρατείτο ήδη από τις 23 Νοεμβρίου του ιδίου αυτού έτους, σε εκτέλεση του πρώτου ΕΕΣ.

16. Με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2017, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Βρέμης), αφού ήρε προηγουμένως τη διαταχθείσα συμφώνως προς το πρώτο ΕΕΣ σύλληψη, διέταξε τη σύλληψη του ML σε συνέχεια του ΕΕΣ της 31ης Οκτωβρίου 2017.

17. Ο ML αντιτάχθηκε στην παράδοσή του στις ουγγρικές αρχές, αιτούμενος την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο. Προτού αποφανθεί επί της παραδόσεως, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε πρόσθετες διευκρινίσεις.

18. Στο πλαίσιο του πρώτου ΕΕΣ, το ουγγρικό Υπουργείο Δικαιοσύνης είχε ήδη ενημερώσει το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Βρέμης) σχετικά με τους χώρους στους οποίους επρόκειτο να κρατηθεί ο ML, εγγυώμενο ότι ο τελευταίος επ' ουδενί θα υφίστατο απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

19. Βάσει της πληροφορίας αυτής, το δικαστήριο εκτελέσεως, με απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2018, κατέστησε σαφές ότι η κράτηση του ML σε ένα από τα αναφερθέντα από το ουγγρικό Υπουργείο Δικαιοσύνης σωφρονιστικά καταστήματα δεν παρουσιάζει προβλήματα. Ωστόσο, διατηρούσε επιφυλάξεις ως προς τις συνθήκες άλλων σωφρονιστικών καταστημάτων τα οποία, κατά το εν λόγω υπουργείο, αποτελούν πιθανούς χώρους κρατήσεως, και για τον λόγο αυτόν, κατ' εφαρμογήν των εγκριθεισών το 2006 από το Συμβούλιο της Ευρώπης αρχών εκτελέσεως των ποινών[6] και των ελάχιστων κανόνων των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταχείριση των κρατουμένων[7], απηύθυνε σειρά ερωτημάτων στις ουγγρικές αρχές[8].

20. Στην απάντηση του ουγγρικού Υπουργείου Δικαιοσύνης, της 12ης Ιανουαρίου 2018, αναφερόταν ότι, στις 25 Οκτωβρίου 2016, ετέθησαν σε ισχύ νόμοι που διασφαλίζουν στους κρατούμενους τη δυνατότητα να καταγγέλλουν τις συνθήκες κρατήσεώς τους.

21. Η πληροφορία αυτή συμπληρώθηκε από το ουγγρικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, την 1η Φεβρουαρίου 2018, με το στοιχείο ότι ο εκζητούμενος, υπό την επιφύλαξη αστάθμητων παραγόντων, θα κρατείτο στη φυλακή της Βουδαπέστης για περίοδο μίας έως τριών εβδομάδων. Κατά τη χρονική αυτή περίοδο θα λαμβάνονταν μέτρα, μη προσδιοριζόμενα από το ουγγρικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε σχέση με την εκτέλεση της παραδόσεως.

6 Σύσταση Rec(2006)2 της Επιτροπής Υπουργών των κρατών μελών σχετικά με τους ευρωπαϊκούς σωφρονιστικούς κανόνες (http://www.interiuris.org/archivos/REGLAS_PENITENCIARIAS_EUROPEAS.pdf).

7 Γνωστών ως «κανόνων Nelson Mandela» (https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Brochure_on_the_The_UN_Standard_Minimum_the_Nelson_Mandela_Rules-S.pdf).

8 Κατά τρόπο ιδιαιτέρως επισταμένο, το δικαστήριο εκτελέσεως ζητούσε πληροφορίες ως προς τις συνθήκες του καθεστώτος κρατήσεως, συγκεκριμένα, ως προς τις διαστάσεις και τα χαρακτηριστικά των κελιών, την υγειονομική περίθαλψη, το καθεστώς σιτίσεως, τις συνθήκες υγιεινής, τις δραστηριότητες και τον ελεύθερο χρόνο, την ύπαρξη κρουσμάτων βίας ανάμεσα στους κρατουμένους ή τη χρήση μέσων εξαναγκασμού από τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους.

22. Στις 12 Φεβρουαρίου 2018, το δικαστήριο εκτελέσεως ζήτησε ορισμένες πληροφορίες σε σχέση με τις συνθήκες που επικρατούσαν στη φυλακή της Βουδαπέστης. Διερωτήθηκε, επιπλέον, σε ποια άλλα σωφρονιστικά καταστήματα θα μπορούσε να κρατηθεί ο ML καθώς και επί ποιας πραγματικής βάσεως θα μπορούσαν να διαπιστωθούν οι επικρατούσες σε αυτά συνθήκες κρατήσεως. Οι ουγγρικές αρχές δεν απάντησαν στο αίτημα αυτό εντός της προθεσμίας που έταξε το δικαστήριο εκτελέσεως (έως τις 28 Φεβρουαρίου 2018) [9].

23. Η γερμανική εισαγγελία τάχθηκε υπέρ της εκτελέσεως του ΕΕΣ, στην οποία αντιτάσσεται ο ML. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Βρέμης) υπέβαλε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, ζητώντας την εξέτασή τους κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία:

«1) Ποια επιρροή ασκεί, στο πλαίσιο της ερμηνείας των προαναφερθεισών διατάξεων, η παροχή στους κρατουμένους στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος μέσων ένδικης προστασίας αναφορικά με τις συνθήκες κρατήσεώς τους;

α) Πρέπει, οσάκις οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως του εντάλματος διαθέτουν στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη, όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών οι οποίες αφορούν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα κέντρα κρατήσεως, να αποκλείεται, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθεισών διατάξεων, η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως του εκζητουμένου σε περίπτωση εκδόσεώς του, καθιστώντας ανεπίτρεπτη την έκδοση αυτή, για τον λόγο και μόνον ότι έχουν θεσπιστεί τέτοια μέσα παροχής ένδικης προστασίας, χωρίς να απαιτείται περαιτέρω έλεγχος των συγκεκριμένων συνθηκών κρατήσεως;

β) Έχει στο πλαίσιο αυτό σημασία το γεγονός ότι, αναφορικά με αυτά τα μέσα παροχής ένδικης προστασίας, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι τα μέσα αυτά δεν προσφέρουν στους κρατουμένους ρεαλιστικές προοπτικές για τη βελτίωση των ανάρμοστων συνθηκών κρατήσεως;

2) Σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με την απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, μόνη η ύπαρξη τέτοιων μέσων ένδικης προστασίας των κρατουμένων δεν είναι ικανή, χωρίς περαιτέρω έλεγχο των συγκεκριμένων συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως, να αποκλείσει την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως του εκζητουμένου:

α) Πρέπει να ερμηνεύονται οι προαναφερθείσες διατάξεις υπό την έννοια ότι ο έλεγχος των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως πρέπει να εκτείνεται σε όλα τα κέντρα κρατήσεως ή λοιπά σωφρονιστικά ιδρύματα, στα οποία θα μπορούσε πιθανώς να κρατηθεί ο εκζητούμενος; Ισχύει αυτό και ως προς μία απλώς προσωρινή ή μεταβατικού χαρακτήρα κράτηση σε συγκεκριμένα κέντρα κρατήσεως; Ή μπορεί ο έλεγχος να περιορίζεται σε εκείνο το κέντρο κρατήσεως, στο οποίο πρόκειται μετά πιθανότητος και κατά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου να κρατηθεί ο εκζητούμενος σύμφωνα με τα στοιχεία των αρχών του κράτους μέλους εκδόσεως;

β) Είναι στο πλαίσιο αυτό αναγκαίο να λαμβάνει κάθε φορά χώρα πλήρης έλεγχος των σχετικών συνθηκών κρατήσεως, με έρευνα αναφερόμενη τόσο στην επιφάνεια του προσωπικού χώρου ανά κρατούμενο όσο και στις λοιπές συνθήκες της κρατήσεως; Πρέπει κατά την αξιολόγηση των συνθηκών κρατήσεως που εξακριβώθηκαν με τον τρόπο αυτό να λαμβάνεται υπόψη η

9 Η γερμανική εισαγγελία αναγνώρισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι οι ουγγρικές αρχές επανέλαβαν, γραπτώς, στις 27 Μαρτίου 2018, την αναφερθείσα στο σημείο 18 των παρουσών προτάσεων εγγύηση.

νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως αυτή προκύπτει από την απόφαση Muršić κατά Κροατίας (απόφαση της [20]ής Οκτωβρίου 2016, αριθ. 7334/13 [CE:ECHR:2016:1020JUD000733413]);

3) Σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα και με την απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η υποχρέωση ελέγχου εκ μέρους των δικαστικών αρχών εκτελέσεως εκτείνεται στο σύνολο των πιθανών κέντρων κρατήσεως:

   α) Μπορεί ο έλεγχος των συνθηκών κρατήσεως σε καθένα από τα πιθανά κέντρα κρατήσεως από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως να καταστεί περιττός εκ του λόγου ότι το κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος έχει παράσχει γενική εγγύηση ότι δεν πρόκειται να διατρέξει ο εκζητούμενος κανέναν κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως;

   β) Ή είναι δυνατόν, αντί να ελέγξουν τις συνθήκες κρατήσεως σε καθένα από τα πιθανά κέντρα κρατήσεως, οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως να επιτρέψουν την έκδοση υπό τον όρο ότι ο εκζητούμενος δεν θα υποβληθεί σε καμία τέτοια μεταχείριση;

4) Σε περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα και με την απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, η παροχή εγγυήσεων και η εξάρτηση από όρους δεν είναι ικανές να απαλλάξουν τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως από την υποχρέωση ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως σε καθένα από τα πιθανά κέντρα κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως:

   α) Πρέπει η υποχρέωση ελέγχου εκ μέρους των δικαστικών αρχών εκτελέσεως να εκτείνεται στις συνθήκες κρατήσεως σε όλα τα πιθανά κέντρα κρατήσεως, ακόμη και όταν γνωστοποιείται εκ μέρους των δικαστικών αρχών του κράτους μέλους εκδόσεως ότι η διάρκεια της εκεί κρατήσεως του εκζητουμένου δεν θα υπερβεί το χρονικό διάστημα των τριών εβδομάδων, υπό την επιφύλαξη ωστόσο ότι θα το επιτρέψουν οι συνθήκες;

   β) Ισχύει το ίδιο ακόμη και στην περίπτωση που οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως δεν μπορούν να εξακριβώσουν κατά πόσον τα στοιχεία αυτά παρασχέθηκαν από τις δικαστικές αρχές εκδόσεως ή προήλθαν αντίστοιχα από κάποια από τις κεντρικές αρχές του κράτους μέλους εκδόσεως, οι οποίες δραστηριοποιήθηκαν μετά από αίτημα των δικαστικών αρχών εκδόσεως για την παροχή συνδρομής;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

24. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Μαρτίου 2018, με ρητό αίτημα για την εκδίκασή της κατά την επείγουσα προδικαστική διαδικασία.

25. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο ML, η Γερμανική και η Ουγγρική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, οι οποίοι, μαζί με τη γερμανική εισαγγελία και τη Βελγική, τη Δανική, την Ιρλανδική, την Ισπανική, την Ολλανδική και τη Ρουμανική Κυβέρνηση, παρέστησαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Ιουνίου 2018.

IV. Ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

26. Με την απόφαση Aranyosi, εκδοθείσα επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που είχε υποβάλει το ίδιο αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι τα άρθρα 1, παράγραφος 3, 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου έχουν την έννοια ότι, «εφόσον υπάρχουν αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως ενημερωμένα στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη είτε

συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών είτε πλημμελειών που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εκτιμήσει, συγκεκριμένα και με ακρίβεια, αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης με σκοπό την άσκηση ποινικών διώξεων ή την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής θα διατρέξει, λόγω των συνθηκών κράτησής του στο κράτος μέλος έκδοσης, πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, σε περίπτωση παράδοσής του στο εν λόγω κράτος μέλος» [10].

27. «Προς τον σκοπό αυτό» –συνεχίζει η απόφαση–, «οφείλει να ζητήσει την προσκόμιση συμπληρωματικών πληροφοριών από την δικαστική αρχή έκδοσης, η οποία, αφού λάβει, εφόσον παραστεί ανάγκη, τη συνδρομή της κεντρικής αρχής ή μιας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης […] οφείλει να διαβιβάσει τις πληροφορίες αυτές εντός της προθεσμίας που τάσσεται σε τέτοιο αίτημα. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να αναβάλει την απόφασή της περί της παράδοσης του οικείου προσώπου έως ότου παραλάβει τις συμπληρωματικές πληροφορίες βάσει των οποίων μπορεί να αποκλείσει την ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου. Εάν η ύπαρξη τέτοιου κινδύνου δεν μπορεί να αποκλειστεί εντός εύλογης προθεσμίας, η εν λόγω αρχή οφείλει να αποφασίσει εάν πρέπει να θέσει τέρμα στη διαδικασία παράδοσης» [11].

28. Το 2016, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Βρέμης) ζήτησε από το Δικαστήριο διευκρινίσεις σχετικά με τη νομολογία του αυτή, απευθύνοντάς του σειρά συμπληρωματικών ερωτημάτων. Δεν κατέστη, ωστόσο, δυνατή η απάντηση επί των ερωτημάτων αυτών, καθόσον το ΕΕΣ απεσύρθη προτού το Δικαστήριο εκφέρει κρίση, γεγονός που οδήγησε στην αρχειοθέτηση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως [12].

29. Με την υπό κρίση (τρίτη) αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, συγκεκριμένα, από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει τα άρθρα 1, παράγραφος 3, 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Χάρτη, σε σχέση με τη «διαδικασία ελέγχου από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, η οποία καθορίστηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου […] Aranyosi και Căldăraru […]» [13].

30. Προτού προβώ στην ανάλυση των υποβληθέντων ερωτημάτων, είναι σκόπιμο να υπομνησθεί ότι η απόφαση-πλαίσιο έχει ως σκοπό την αντικατάσταση του παραδοσιακού συστήματος εκδόσεως, χαρακτηριζόμενου από ένα έντονο πολιτικό στοιχείο σκοπιμότητας, από ένα σύστημα παραδόσεως μεταξύ δικαστικών αρχών, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και στον υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών [14].

31. Η αμοιβαία αναγνώριση, «η οποία αποτελεί τον “ακρογωνιαίο λίθο” της δικαστικής συνεργασίας, συνεπάγεται, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου, ότι τα κράτη μέλη καταρχήν υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης» [15]. Η εν λόγω αρχή «έχει ως έρεισμα την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών ως προς το ότι οι αντίστοιχες εθνικές έννομες τάξεις τους είναι σε θέση να παρέχουν ισοδύναμη και αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που αναγνωρίζονται σε επίπεδο Ένωσης, ιδίως δε στον Χάρτη» [16].

10 Απόφαση Aranyosi, διατακτικό.

11 Όπ.π.

12 Η νέα υπόθεση Aranyosi II απώλεσε επομένως το αντικείμενό της, όπως έκρινε το Δικαστήριο με τη διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 2017 Aranyosi (C-496/16, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:866).

13 Διάταξη περί παραπομπής, σημείο 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος.

14 Επ’ αυτού, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Laningan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 27).

15 Απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2017, Vilkas (C-640/15, EU:C:2017:39, σκέψη 68).

16 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 77, με παράθεση νομολογίας.

32. Οι αρχές της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και εμπιστοσύνης είναι θεμελιώδεις για το δίκαιο της Ένωσης, καθ' ο μέρος, σύμφωνα με όσα έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση Aranyosi, λαμβανομένης υπόψη της γνωμοδοτήσεως 2/13 [17], «καθιστούν δυνατή τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα», δεδομένου ότι «[ειδικώς], η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ιδίως όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλει σε καθένα από τα κράτη μέλη να δέχονται, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, ότι όλα τα λοιπά κράτη μέλη τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, ότι σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα που είναι αναγνωρισμένα από το δίκαιο αυτό» [18].

33. Ως εκ τούτου, πέραν των απαριθμούμενων στο άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαισίου περιπτώσεων υποχρεωτικής μη εκτελέσεως καθώς και των αναφερομένων στα άρθρα της 4 και 4α περιπτώσεων προαιρετικής μη εκτελέσεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως υποχρεούται, κατ' αρχήν, να εκτελέσει το ΕΕΣ, χωρίς να μπορεί να εξαρτήσει την εκτέλεσή του από προϋποθέσεις διαφορετικές αυτών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 5 της ίδιας της αποφάσεως-πλαισίου.

34. Κατά συνέπεια, «ενώ η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως αποτελεί τον κανόνα, η άρνηση εκτελέσεως ενός τέτοιου εντάλματος νοείται ως εξαίρεση που πρέπει να ερμηνεύεται στενά» [19].

35. Ο νομοθέτης της Ένωσης ορίζει ότι η εφαρμογή του μηχανισμού του ΕΕΣ «δύναται να ανασταλεί μόνο στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αρχών που διατυπώνονται στο άρθρο [2 ΣΕΕ], η οποία διαπιστώνεται από το Συμβούλιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 1 [ΣΕΕ] με τις συνέπειες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου» [20].

36. Από την απόφαση Aranyosi συνάγεται, ωστόσο, ότι, πέραν της περιπτώσεως στην οποία μόλις αναφέρθηκα (ήτοι, το Συμβούλιο να έχει επισήμως διαπιστώσει, δυνάμει του άρθρου 7 ΣΕΕ, σοβαρή και διαρκή παραβίαση των διακηρυσσόμενων στο άρθρο 2 ΣΕΕ αξιών και δικαιωμάτων), το δίκαιο της Ένωσης επιτρέπει, όλως εξαιρετικώς, τη μη εκτέλεση ΕΕΣ σε άλλες μεμονωμένες περιπτώσεις. Η ανάλυση του δευτέρου, τρίτου και τετάρτου ερωτήματος θα επιτρέψει την αποσαφήνιση του εύρους της εξαιρέσεως αυτής.

1. Ως προς την επιρροή των προβλεπομένων από το κράτος μέλος εκδόσεως μέσων ένδικης προστασίας (πρώτο προδικαστικό ερώτημα)

37. Το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο της Βρέμης) διατυπώνει το πρώτο ερώτημά του εντάσσοντάς το σε ένα πολύ συγκεκριμένο πραγματικό πλαίσιο: την περίπτωση κατά την οποίαν οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως διαθέτουν «στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη, όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως, συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών οι οποίες αφορούν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα κέντρα κρατήσεως».

17 Γνωμοδότηση (Προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΔΑ), της 18ης Δεκεμβρίου 2014 (EU:C:2014:2454, σκέψη 191).

18 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 78. Σε άλλο πλαίσιο (αυτό της αναγνωρίσεως και της εκτελέσεως δικαστικών αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας), υπό την ίδια, όμως, έννοια, το Δικαστήριο έκρινε ότι «τα θεσπιζόμενα με τον εν λόγω κανονισμό [(ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ 2003, L 338, σ. 1)] συστήματα αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος στηρίζονται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης των κρατών μελών ότι οι αντίστοιχες εθνικές έννομες τάξεις είναι σε θέση να παράσχουν ισοδύναμη και αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων τα οποία αναγνωρίζονται στο επίπεδο της Ένωσης, ιδίως δε με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων» (απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, σκέψη 70).

19 Απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2018, Piotrowski (C-367/16, EU:C:2018:27, σκέψη 48).

20 Αιτιολογική σκέψη 10 της αποφάσεως-πλαισίου.

38. Βάσει της προκείμενης αυτής, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει «ποια επιρροή ασκούν τα μέσα ένδικης προστασίας που παρέχει το κράτος μέλος εκδόσεως στον κρατούμενο αναφορικά με τις συνθήκες κρατήσεώς του».

39. Φρονώ, λαμβανομένης υπόψη της διατυπώσεως αυτής, ότι το αιτούν δικαστήριο θα μπορούσε αυτοτελώς να εντοπίσει την απάντηση την οποία ζητεί από το Δικαστήριο. Εάν «τα παρεχόμενα από το κράτος μέλος εκδόσεως μέσα ένδικης προστασίας» είναι κατάλληλα ώστε να αποκλειστεί ο κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως, δεν μπορεί πλέον να γίνει λόγος για «ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών».

40. Κατά την άποψή μου, η κατάσταση που περιγράφει το αιτούν δικαστήριο δεν είναι ακριβώς αυτή στην οποία ανάγεται η απόφαση Aranyosi:

– Κατά τον χρόνο εκείνο (2015) το αιτούν δικαστήριο ανέφερε ότι ήταν πεπεισμένο, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ότι υπήρχαν βάσιμες ενδείξεις ότι ο P. Aranyosi θα μπορούσε να υποβληθεί σε συνθήκες κρατήσεως μη συνάδουσες προς το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου (στο εξής: ΕΣΔΑ) και το άρθρο 6 ΣΕΕ, λόγω, ιδίως, του υπερπληθυσμού των καταστημάτων κρατήσεως[21].

– Πλέον (2018), οι συνθήκες έχουν μεταβληθεί, ακριβώς, δε, με σκοπό την *επικαιροποίηση*[22] των στοιχείων εκτιμήσεως, κατά τρόπο ώστε να επιβεβαιωθεί ή να διορθωθεί η πεποίθηση που είχε σχηματιστεί τότε, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε πρόσθετα στοιχεία από τις ουγγρικές αρχές. Υπό το πρίσμα των πληροφοριών που του παρασχέθηκαν, εκτιμά σκόπιμο να ληφθεί υπόψη ένας *νέος* σημαντικός παράγοντας, ήτοι η θέσπιση μέσων άμυνας τα οποία δεν διέθετε το κράτος εκδόσεως κατά τον χρόνο υποβολής του προδικαστικού ερωτήματος επί του οποίου εξεδόθη η απόφαση Aranyosi[23].

41. Από τις (νέες) πληροφορίες που παρέσχον οι ουγγρικές αρχές στο αιτούν δικαστήριο καταδεικνύεται ότι στις 25 Οκτωβρίου 2016 θεσπίσθηκαν συγκεκριμένες νομοθετικές διατάξεις παρέχουσες στα θιγόμενα πρόσωπα τη δυνατότητα να καταγγέλλουν τις συνθήκες κρατήσεώς τους. Κατά τη διάταξη περί παραπομπής, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) έχει επισημάνει ότι δεν υπάρχουν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι τα εν λόγω μέσα δεν προσφέρουν ρεαλιστικές προοπτικές για τη βελτίωση των συνθηκών κρατήσεως, συμφώνως προς την απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως[24].

42. Επομένως, σύμφωνα με την απόφαση του ΕΔΔΑ της 14ης Νοεμβρίου 2017[25], την οποία παραθέτει το αιτούν δικαστήριο, «ουδόλως αποδεικνύεται ότι [τα θεσπισθέντα από τον Ούγγρο νομοθέτη νέα μέτρα] δεν προσφέρουν ρεαλιστικές προοπτικές για τη βελτίωση των ανάρμοστων συνθηκών κρατήσεως ή ότι δεν παρέχουν στους κρατουμένους τη δυνατότητα να επιτύχουν την προσαρμογή των συνθηκών αυτών κρατήσεως στις απαιτήσεις του άρθρου 3 της Συμβάσεως»[26], καθόσον διασφαλίζεται ρητώς ο δικαστικός έλεγχος της δράσεως της σωφρονιστικής αρχής[27].

21 Υπό την έννοια αυτή, απόφαση Aranyosi, σκέψεις 42 έως 45.

22 Το Δικαστήριο κατέστησε σαφές κατά την απάντησή του ότι «[η εκτίμηση] ότι όντως υφίστανται είτε συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες είτε πλημμέλειες που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης» «[πρέπει] […] να στηριχθεί επί αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκεκριμένων και *δεόντως ενημερωμένων* στοιχείων» (απόφαση Aranyosi, σκέψη 89, η υπογράμμιση δική μου).

23 Η Ουγγρική Κυβέρνηση προσάπτει στο αιτούν δικαστήριο ότι δεν έλαβε επαρκώς υπόψη, πέραν της θεσπίσεως των μέσων αυτών ένδικης προστασίας, την πρόοδο που είχε επιτευχθεί σε σχέση με την κατάσταση των ουγγρικών φυλακών κατόπιν της μειώσεως του αριθμού των κρατουμένων, της αυξήσεως των χώρων κρατήσεως και της αυξανόμενης χρήσεως του καθεστώτος κατ' οίκον κρατήσεως (σημεία 13 και 14 των παρατηρήσεών της).

24 Σημείο 30 της διατάξεως περί παραπομπής.

25 Domján κατά Ουγγαρίας, CE:ECHR:2017:1114DEC000543317.

26 Όπ.π., σκέψη 22.

27 Όπ.π., σκέψη 22, τελευταία περίοδος. Με την ίδια αυτή απόφαση, το ΕΔΔΑ εξέτασε εάν τα νομοθετικά μέτρα του 2016 είχαν συμβάλει στην αποτελεσματική θεραπεία των διαπιστωθεισών με την απόφαση της 10ής Μαρτίου 2015, Varga κ.λπ. κατά Ουγγαρίας, CE:ECHR:2015:0310JUD001409712, πλημμελειών στο ουγγρικό σωφρονιστικό σύστημα.

43. Το γεγονός ότι η ουγγρική νομοθεσία διαθέτει, από το 2016, μηχανισμό ένδικης προστασίας που επιτρέπει στους κρατουμένους να τύχουν της προστασίας της δικαστικής αρχής έναντι ανάρμοστων συνθηκών κρατήσεως θα έπρεπε να αρκεί, εφόσον ο μηχανισμός αυτός λειτουργεί ορθώς, κατά τρόπο ώστε να αποκλείονται συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες στο εθνικό σωφρονιστικό σύστημα, όσον αφορά τη διασφάλιση του δικαιώματος μη υποβολής σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση. Η αμοιβαία εμπιστοσύνη η οποία, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί τη βάση του συστήματος του ΕΕΣ και τον λόγο υπάρξεως της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των δικαστικών αποφάσεων, συνηγορεί υπέρ αυτού.

44. Ενδέχεται, ωστόσο, η νέα νομοθεσία να έχει τυπικό μάλλον παρά ουσιαστικό χαρακτήρα, κατά τρόπο ώστε να μην παρέχει επαρκή προστασία. Εάν επρόκειτο περί τούτου, λαμβανομένου υπόψη του «απόλυτο[υ] χαρακτήρα του δικαιώματος που εγγυάται το άρθρο 4 του Χάρτη» [28], θα καθίστατο επιβεβλημένη η προστασία του από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως, εφόσον αυτή είχε «στη διάθεσή της στοιχεία τα οποία μαρτυρούν πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης των κρατουμένων στο κράτος μέλος έκδοσης» [29].

45. Προκειμένου να αξιολογηθεί η *εν τοις πράγμασι* εφαρμογή του μηχανισμού αυτού προστασίας, υπενθυμίζω ότι, σύμφωνα με την απόφαση Aranyosi, τα «αντικειμενικ[ά], αξιόπιστ[α], συγκεκριμέν[α] και δεόντως ενημερωμέν[α] στοιχεί[α] σχετικά με τις συνθήκες κράτησης που επικρατούν στο κράτος μέλος έκδοσης […] δύναται να προκύπτουν μεταξύ άλλων από διεθνείς δικαστικές αποφάσεις, όπως είναι οι *αποφάσεις του ΕΔΔΑ*, από δικαστικές αποφάσεις του κράτους μέλους έκδοσης, καθώς και από αποφάσεις, εκθέσεις και λοιπά *έγγραφα καταρτιζόμενα από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης* ή όργανα εντός του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών» [30].

46. Εξάλλου, από τα στοιχεία της δικογραφίας μπορεί να συναχθεί ότι τα θεσπισθέντα από τον Ούγγρο νομοθέτη μέσα ένδικης προστασίας δεν συνιστούν θεωρητικές ή ανεφάρμοστες λύσεις, αλλά είναι ικανά να αναπτύξουν πραγματικές πρακτικές συνέπειες.

47. Η εκτίμηση αυτή διατυπώθηκε, κατ' αρχάς, από το ΕΔΔΑ, το οποίο έκρινε ότι οι νέοι κανόνες δεν αποτελούν νεκρό γράμμα, αλλά διασφαλίζουν αποτελεσματικά το δικαίωμα μη υποβολής σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση.

48. Δεύτερον, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης εξήρε, με την απόφασή της του Ιουνίου 2017 [31], την προσπάθεια που κατέβαλαν οι ουγγρικές αρχές για την επίλυση του προβλήματος του υπερπληθυσμού των φυλακών, διαπιστώνοντας ότι τα έως τούδε ληφθέντα μέτρα φαίνεται να έχουν παραγάγει τα πρώτα τους αποτελέσματα, ενώ αναμένεται τα μέτρα αυτά καθώς και αυτά που ενδεχομένως θεσπισθούν στο μέλλον να βοηθήσουν τις εθνικές αρχές όσον αφορά την ανάληψη, ad hoc, συγκεκριμένων και αποτελεσματικών δράσεων για τη συνεχή αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού [32].

49. Το αιτούν δικαστήριο αναγνωρίζει ότι, υπό το πρίσμα της θέσεως του ΕΔΔΑ, «η δικαστική αρχή εκτελέσεως ενδέχεται να υποχρεωθεί να αναγνωρίσει ότι οι νέες δυνατότητες ένδικης προστασίας […] αποκλείουν την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως του εκζητουμένου λόγω των συνθηκών κρατήσεώς του» [33]. Ωστόσο, στον βαθμό κατά τον οποίον το

28 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 86.

29 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 88.

30 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 89, η υπογράμμιση δική μου.

31 Απόφαση ληφθείσα κατά τη συνάντησή τους αριθ. 1288, η οποία διεξήχθη στις 6 και 7 Ιουνίου 2017 (CM/Notes/1288/H46-16). Το ΕΔΔΑ αναφέρεται σε αυτήν με την απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, Domján κατά Ουγγαρίας, CE:ECHR:2017:1114DEC000543317, σκέψη 23.

32 Το αιτούν δικαστήριο υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η κατάσταση υπερπληθυσμού εξακολουθεί να υφίσταται (θεωρεί ανεπαρκή τη δημιουργία, από το 2015, πλέον των χιλίων νέων θέσεων κρατήσεως) καθώς και ότι δεν έχει στη διάθεσή του στοιχεία ως προς την αντικατάσταση της φυλακίσεως από την κατ' οίκον κράτηση (σημείο 28 της διατάξεως περί παραπομπής).

33 Διάταξη περί παραπομπής, σημείο 34.

ΕΔΔΑ έχει επιφυλαχθεί της δυνατότητάς του να αποφανθεί επί τυχόν παραβάσεων του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ εφόσον τα εσωτερικά μέσα ένδικης προστασίας αποδειχθούν ανεπαρκή, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι το ΕΔΔΑ δεν αποκλείει τον κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως του εκζητουμένου [34].

50. Στην πραγματικότητα, η καταδειχθείσα από το ΕΔΔΑ διαθεσιμότητά του να επιληφθεί προσφυγών τις οποίες, ενδεχομένως, ήθελαν ασκήσουν οι κρατούμενοι σε περίπτωση μη ευδοκιμήσεως των μέσων τους ένδικης προστασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δεν έχει την έννοια γενικής επιφυλάξεως και αρχής κατά του εθνικού συστήματος εγγυήσεων. Αποτελεί, μάλλον, υπενθύμιση ότι, έναντι εσωτερικών δικαστικών αποφάσεων που δεν θεραπεύουν συγκεκριμένες προσβολές των κατοχυρούμενων από την ΕΣΔΑ δικαιωμάτων, παρέχεται η δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του ίδιου του ΕΔΔΑ [35].

51. Στην υπόθεση, ακριβώς, εκείνη, το ΕΔΔΑ είχε κρίνει ότι ο C. Domján «και οποιοσδήποτε άλλος υπό την ίδια με αυτόν κατάσταση», όφειλε να κάνει χρήση των εισαχθέντων δυνάμει της μεταρρυθμίσεως του 2016 μέσων ένδικης προστασίας προτού προσφύγει ενώπιόν του [36]. Επομένως, το ΕΔΔΑ αναγνωρίζει, εμμέσως, τη δυνατότητα των εν λόγω μέσων να παράσχουν την προστασία που εγγυάται η ΕΣΔΑ, χωρίς να είναι αναγκαία η προσφυγή στην εξαιρετική αυτή οδό που, εξ ορισμού, αποτελεί η ευρωπαϊκή δικαιοδοσία [37].

52. Πράγματι, το ΕΔΔΑ επισημαίνει, εν συνεχεία, ότι ενδέχεται να μεταβάλει τη θέση του «ως προς τη δυνητική αποτελεσματικότητα των επίμαχων μέσων ένδικης προστασίας, εάν η ακολουθούμενη από τις εθνικές αρχές πρακτική καταστήσει, μακροπρόθεσμα, σαφές ότι τα αιτήματα των κρατουμένων για μετεγκατάσταση και/ή αποζημίωση δεν γίνονται δεκτά για τυπικούς λόγους, ότι οι εσωτερικές διαδικασίες είναι υπερβολικά μακρές ή ότι η εθνική νομολογία δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις της Συμβάσεως» [38]. Όμως, ενόσω δεν επέρχεται τέτοιου είδους μεταβολή, τεκμαίρεται ότι τα θεσπισθέντα το 2016 μέσα ένδικης προστασίας είναι αποτελεσματικά.

53. Κατά συνέπεια, εφόσον οι συνθήκες κρατήσεως έχουν βελτιωθεί υπό την προεκτεθείσα έννοια, εφόσον υφίσταται πλέον εσωτερική νομοθεσία που διασφαλίζει την αποτελεσματική ένδικη προστασία των κρατουμένων έναντι τυχών παραβάσεων του άρθρου 4 του Χάρτη λόγω των συνθηκών κρατήσεώς τους, και εφόσον η νομοθεσία αυτή είναι αποτελεσματική και όχι απλώς τύποις ή κατ' όνομα, δεν μπορεί πλέον να υποτεθεί άνευ ετέρου η ύπαρξη «αντικειμενικών, αξιόπιστων [και] συγκεκριμένων […] στοιχείων […] από τα οποία […] καταδεικνύεται ότι όντως υφίστανται είτε συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες είτε πλημμέλειες που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης».

54. Φρονώ ότι η λύση αυτή είναι η πλέον συνάδουσα με την απόφαση Aranyosi, με τις αρχές επί των οποίων στηρίζεται η απόφαση-πλαίσιο αρχές και με τον οφειλόμενο στα δικαστήρια εκάστου κράτους σεβασμό (εν προκειμένω, Ουγγαρία), τα οποία δεν πρέπει να βαρύνει, χωρίς βάσιμους λόγους, μια υπόνοια γενικευμένης ανοχής ως προς την παράβαση του άρθρου 4 του Χάρτη κατά την έκδοση των ΕΕΣ. Ένα σύστημα συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις βασιζόμενο στην αμοιβαία δικαστική εμπιστοσύνη δεν μπορεί να διατηρηθεί εάν τα δικαστήρια του κράτους παραλαβής αντιμετωπίζουν τα αιτήματα των δικαστηρίων του κράτους εκδόσεως ως εάν η μέριμνα των τελευταίων για τη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων ήταν μικρότερη αυτής που επιδεικνύουν τα πρώτα.

34 Όπ.π., σημείο 35.

35 Όπως είναι γνωστό, το ΕΔΔΑ μπορεί να αποφανθεί μόνον κατόπιν εξαντλήσεως των εθνικών ενδίκων μέσων. Ως εκ τούτου, κάθε απόφασή του με την οποία γίνεται δεκτή η αντίστοιχη προσφυγή προϋποθέτει την ύπαρξη εθνικής δικαστικής αποφάσεως με την οποία δεν έχει επιτευχθεί η αποκατάσταση της τελικώς διαπιστούμενης προσβολής, χωρίς εξ αυτού να μπορεί να αμφισβητηθεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του συνόλου του εθνικού συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

36 Απόφαση του ΕΔΔΑ της 14ης Νοεμβρίου 2017, Domján κατά Ουγγαρίας, CE:ECHR:2017:1114DEC000543317, σκέψη 35.

37 Στην υπόθεση εκείνη, το ΕΔΔΑ επισήμανε ότι τα ασκηθέντα από το θιγόμενο πρόσωπο εθνικά μέσα ένδικης προστασίας ήταν ακόμη εκκρεμή.

38 Απόφαση του ΕΔΔΑ της 14ης Νοεμβρίου 2017, Domján κατά Ουγγαρίας, CE:ECHR:2017:1114DEC000543317, σκέψη 38.

55. Εν πάση περιπτώσει, η παραλαβή ενός ΕΕΣ δεν μπορεί να οδηγήσει το δικαστήριο εκτελέσεως σε εκφορά κρίσεως επί της ποιότητας του σωφρονιστικού συστήματος του κράτους εκδόσεως εν συνόλω ούτε σε αξιολόγηση του συστήματος αυτού υπό το πρίσμα του εθνικού του δικαίου. Η παράμετρος ελέγχου δεν μπορεί να είναι άλλη από το άρθρο 4 του Χάρτη. Πρόκειται, συνεπώς, για ελάχιστη και όχι απόλυτη εγγύηση, σε συμμόρφωση προς την οποία πρέπει να παρέχεται αποτελεσματική δικαστική προστασία, ικανή να διασφαλίζει πραγματική και αποτελεσματική προστασία έναντι των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως.

56. Το γεγονός ότι το ΕΔΔΑ έχει διαπιστώσει ότι το νέο σύστημα μέσων ένδικης προστασίας επιτρέπει την παροχή της προστασίας αυτής συνιστά, κατά την άποψή μου, στοιχείο καίριας σημασίας κατά την αξιολόγηση της γενικής καταστάσεως (πρώτο στάδιο του διπλού ελέγχου Aranyosi) των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος εκδόσεως του ΕΕΣ. Θα τολμούσα να πω ότι αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη διενέργεια αυτού του είδους της εκτιμήσεως.

57. Ωστόσο, στον βαθμό κατά τον οποίον αποτελεί, σε τελική ανάλυση, την εγγύηση απόλυτου δικαιώματος, στο οποίο εκ της φύσεώς του πρέπει να παρέχεται προληπτική παρά επανορθωτική προστασία, φρονώ ότι, παρά τη σημασία της, η ύπαρξη αποτελεσματικού καθεστώτος ένδικης προστασίας ενδεχομένως να μην αρκεί εάν το δικαστήριο εκτελέσεως διατηρεί βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ενδεχόμενο το εκζητούμενο συγκεκριμένως πρόσωπο να υποστεί *κατά τρόπο άμεσο* απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, ανεξαρτήτως του εάν η προσβολή αυτή μπορεί μεταγενέστερα να θεραπευθεί μέσω αποτελεσματικών μέσων ένδικης προστασίας στο κράτος εκδόσεως.

58. Συνεπώς, σε κατάσταση όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, στην οποία η πρόσφατη εφαρμογή του ειδικού δικαστικού καθεστώτος προστασίας του δικαιώματος μη υποβολής σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση κατά τη διάρκεια της κρατήσεως στο κράτος εκδόσεως ενδέχεται να μην έχει αναπτύξει την πλήρη δυναμική της, έως του σημείου ο κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος αυτού να έχει καταστεί η εξαίρεση, είναι δικαιολογημένο η δικαστική αρχή εκτελέσεως να ζητεί πληροφορίες ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να κρατηθεί το εκζητούμενο πρόσωπο (δεύτερο στάδιο του ελέγχου Aranyosi).

2. Ως προς το εύρος του διενεργούμενου από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως ελέγχου (δεύτερο, τρίτο και τέταρτο ερώτημα)

59. Η προκείμενη από την οποίαν εκκινούν τα ερωτήματα αυτά συνίσταται στο ότι εξακολουθεί να υφίσταται σοβαρός κίνδυνος παραβάσεως του άρθρου 4 του Χάρτη, εάν το αιτούν δικαστήριο προβεί στην εκτέλεση του ΕΕΣ.

60. Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε στο πλαίσιο της υποθέσεως Aranyosi ότι δεν αρκεί η εκτίμηση του κινδύνου αυτού[39], αλλά, «εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη τέτοιου κινδύνου, πρέπει, στη συνέχεια, η δικαστική αρχή εκτέλεσης να εκτιμήσει, συγκεκριμένα και με ακρίβεια, αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι ο ενδιαφερόμενος θα διατρέξει τον κίνδυνο αυτό λόγω των προβλεπόμενων συνθηκών κράτησής του στο κράτος μέλος έκδοσης»[40].

39 «[Η] διαπίστωση της ύπαρξης πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης λόγω των γενικών συνθηκών κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης δεν δύναται να έχει αυτομάτως ως αποτέλεσμα την άρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης» (απόφαση Aranyosi, σκέψη 91).

40 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 92.

61. Είναι, επομένως, αναγκαίο, εκτός από την ύπαρξη αποδεδειγμένων συστημικών (γενικών) πλημμελειών στα καταστήματα κρατήσεως του κράτους εκδόσεως, το δικαστήριο εκτελέσεως να εξακριβώσει «αν, *υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως*, συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παράδοσής του στο κράτος μέλος έκδοσης, το εν λόγω άτομο θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί στο ως άνω κράτος μέλος απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου αυτού […]» [41].

62. Το αιτούν δικαστήριο ακολουθεί το κριτήριο αυτό κατά το μέρος που επιχειρεί να εξακριβώσει υπό ποιες συνθήκες θα κρατείτο ο ML, λόγος για τον οποίο ζήτησε ορισμένες συμπληρωματικές πληροφορίες [42]. Εμμένω στο ότι η εξακρίβωσή του πρέπει να περιοριστεί στα αντικειμενικά και εύλογα στοιχεία που ενδεχομένως του έχουν παρασχεθεί όσον αφορά τις συγκεκριμένες και ιδιαίτερες συνθήκες σχετικά με το πρόσωπο αυτό. Δεν πρέπει, επομένως, να διερευνήσει κατά το στάδιο αυτό ποιες γενικές συνθήκες επικρατούν στο σωφρονιστικό σύστημα του κράτους εκδόσεως.

63. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν, εφόσον έχει στη διάθεσή του στοιχεία αποδεικνύοντα συστηματικές ή γενικευμένες πλημμέλειες σε όλα ή σε ορισμένα καταστήματα κρατήσεως, μπορεί να αποκλείσει τον κίνδυνο που η κατάσταση αυτή επάγεται για την ακεραιότητα του εκζητουμένου προσώπου οσάκις το κράτος εκδόσεως έχει παράσχει «γενικής φύσεως εγγύηση» ότι το εν λόγω πρόσωπο δεν θα υποβληθεί σε τέτοιου είδους μεταχείριση [43].

64. Όπως το ίδιο το αιτούν δικαστήριο αναγνωρίζει, η απόφαση-πλαίσιο δεν διαλαμβάνει αυτού του είδους τις εγγυήσεις. Ουδόλως δε επιτρέπει να απαιτηθούν τέτοιες εγγυήσεις [44]. Ωστόσο, στον βαθμό κατά τον οποίον επίμαχο ζήτημα στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης είναι η εκτέλεση συγκεκριμένου ΕΕΣ και όχι η ποιότητα του σωφρονιστικού συστήματος του κράτους εκδόσεως στο σύνολό του, φρονώ ότι, εάν οι αρχές του τελευταίου εγγυηθούν [45] ότι οι συγκεκριμένες συνθήκες κρατήσεως του εκζητουμένου δεν ενέχουν πραγματικό κίνδυνο υποβολής του σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, η δικαστική αρχή εκτελέσεως δεν δύναται να αγνοήσει τη σημασία που αρμόζει στην υπόσχεση αυτή. Ως έκφραση υποχρεώσεως που έχει επισήμως αναληφθεί, το εκζητούμενο πρόσωπο δύναται, σε περίπτωση αθετήσεώς της, να την επικαλεστεί ενώπιον της δικαστικής αρχής του κράτους εκδόσεως.

α) Ως προς την προέλευση των αναγκαίων πληροφοριών για τη διαπίστωση των συνθηκών κρατήσεως

65. Προκαταρκτικώς, εγείρεται το ερώτημα ως προς το ποιες πληροφορίες δύναται, για τους σκοπούς αυτούς, να χρησιμοποιήσει το δικαστήριο εκτελέσεως και, ιδίως, από ποια αρχή μπορεί να τις ζητήσει ή να τις λάβει.

66. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου προβλέπει ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει, κατ' αρχήν να συνεργάζεται με το δικαστήριο που εκδίδει το ΕΕΣ. Η αμοιβαία αναγνώριση δημιουργείται, ακριβώς, από τον διάλογο inter pares που το εν λόγω άρθρο καθιερώνει μεταξύ της δικαστικής αρχής εκδόσεως του ΕΕΣ και της δικαστικής αρχής εκτελέσεως ή παραλαβής, η οποία πρέπει να το διεκπεραιώσει [46].

41 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 94. Η υπογράμμιση δική μου.

42 Τηρεί κατ' αυτόν τον τρόπο όσα κρίθηκαν με τη σκέψη 95 της αποφάσεως Aranyosi: «η εν λόγω [δικαστική] αρχή [εκτελέσεως] οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου, να ζητήσει από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης την κατεπείγουσα προσκόμιση κάθε αναγκαίας συμπληρωματικής πληροφορίας όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να κρατηθεί ο ενδιαφερόμενος στο εν λόγω κράτος μέλος.»

43 Σημείο 48, στοιχείο c, της διατάξεως περί παραπομπής. Στην πραγματικότητα, επρόκειτο για μεμονωμένη μάλλον, παρά για γενική εγγύηση, καθόσον παρασχέθηκε ειδικώς σε σχέση με τον ML.

44 Η εκτέλεση του ΕΕΣ μπορεί να εξαρτηθεί μόνον από τις προβλεπόμενες για τις ιδιαίτερες περιπτώσεις του άρθρου 5 της αποφάσεως-πλαισίου προϋποθέσεις (ισόβια κάθειρξη και πολίτες ή κάτοικοι του κράτους εκτελέσεως).

45 Η δέσμευση πρέπει να προέλθει από την αρμόδια αρχή σε θέματα σωφρονιστικών καταστημάτων, ιδιότητα την οποία, κατά κανόνα, δεν έχει το δικαστήριο που επέβαλε την ποινή ούτε αυτό που εκδίδει το ΕΕΣ.

46 Παραπέμπω στις προτάσεις μου στην υπόθεση Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:782, σημείο 43).

67. Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν μια ή περισσότερες κεντρικές αρχές «για να επικουρούν τις αρμόδιες δικαστικές αρχές», στις οποίες δύνανται επίσης να αναθέτουν, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, «τη διοικητική διαβίβαση και παραλαβή των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης καθώς και κάθε επίσημη αλληλογραφία που την ή τις αφορά» [47].

68. Το σημείο αυτό είναι κρίσιμο διότι το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το εάν μπορεί να λάβει υπόψη, προκειμένου να εκφέρει κρίση επί των συνθηκών κρατήσεως του ML στην Ουγγαρία, πληροφορίες για τις οποίες δεν μπορεί να επαληθευτεί «εάν προέρχονται από την ίδια τη δικαστική αρχή εκδόσεως ή εάν έχουν ληφθεί κατόπιν αιτήματος της τελευταίας» [48].

69. Σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, οι πληροφορίες αυτές είχαν παρασχεθεί από το ουγγρικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, χωρίς, όμως, το τελευταίο να αναφέρει εάν προέρχονται άμεσα από αυτό ή κατόπιν μεσολαβήσεως του δικαστηρίου εκδόσεως. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, λογικώς, θα επρόκειτο για κρίσιμα στοιχεία όσον αφορά την εκτέλεση του ΕΕΣ, υπό την έννοια ότι η νομική αξία τους απορρέει από το γεγονός ότι έχουν παραληφθεί και επικυρωθεί από το δικαστήριο εκδόσεως.

70. Οι δικαστικές αρχές εκδόσεως και εκτελέσεως είναι οι μόνοι *ενεργοί πρωταγωνιστές* κατά τη διεκπεραίωση του ΕΕΣ. Η αρχή εκτελέσεως οφείλει, επομένως, να διαβιβάζει τα αιτήματά της περί παροχής πληροφοριών στην αρχή εκδόσεως, η οποία οφείλει να απαντά επί αυτών [49]. Ο πρωταγωνιστικός αυτός ρόλος των δικαστικών αρχών τελεί υπό την επιφύλαξη των αμιγώς βοηθητικών καθηκόντων που ενδέχεται, κατά περίπτωση, να έχουν αναλάβει οι ορισθείσες από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 7 της αποφάσεως-πλαισίου, κεντρικές αρχές [50].

71. Ως εκ τούτου, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να λάβει υπόψη τις πληροφορίες που της έχει παράσχει η δικαστική αρχή εκδόσεως ή αυτές που, καίτοι προέρχονται από την κεντρική αρχή (ή μια από τις κεντρικές αρχές) του κράτους εκδόσεως, έχουν, εντούτοις, παραληφθεί και διαβιβασθεί από τη δικαστική αρχή εκδόσεως.

72. Το ανωτέρω, ωστόσο, ισχύει χωρίς να θίγεται η δυνατότητα της δικαστικής αρχής εκτελέσεως να κάνει, επίσης, χρήση όσων πληροφοριών έχει ενδεχομένως συλλέξει προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη «αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκεκριμένων και δεόντως ενημερωμένων στοιχείων» [51] ικανών να καταδείξουν έναν πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως.

47 Όπ.π., σημεία 44 έως 50, ως προς τα αμιγώς διοικητικής φύσεως καθήκοντα των αρχών αυτών.

48 Σημείο 59 της διατάξεως περί παραπομπής.

49 Συμμορφούμενες, εκ νέου, προς τη σκέψη 97 της αποφάσεως Aranyosi: «Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου, η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να ορίσει προθεσμία για την παραλαβή των ζητηθέντων συμπληρωματικών πληροφοριών *από την δικαστική αρχή έκδοσης*. Η προθεσμία αυτή πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη συγκεκριμένη υπόθεση, έτσι ώστε η δικαστική αρχή έκδοσης να διαθέτει τον αναγκαίο χρόνο για τη συλλογή των εν λόγω πληροφοριών, εν ανάγκη ζητώντας προς τον σκοπό αυτό τη συνδρομή της κεντρικής αρχής ή μίας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης […]. Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου, η εν λόγω προθεσμία πρέπει πάντως να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να τηρηθούν οι προθεσμίες που τάσσονται στο άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαισίου. *Η δικαστική αρχή έκδοσης οφείλει να διαβιβάσει τις πληροφορίες αυτές στη δικαστική αρχή εκτέλεσης*». Η υπογράμμιση δική μου.

50 Ιδιότητα την οποία, στην Ουγγαρία, έχει το Υπουργείο Δικαιοσύνης, όπως προκύπτει από τη γνωστοποίηση της 26ης Απριλίου 2004 που, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως-πλαισίου, η Ουγγρική Κυβέρνηση απηύθυνε στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου (ST 8929 2004 INIT, της 27ης Απριλίου 2004).

51 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 89.

73. Αυτού του είδους οι άλλες πληροφορίες μπορούν να περιέλθουν στη δικαστική αρχή εκτελέσεως κατά τη διάρκεια της εσωτερικής διαδικασίας διεκπεραιώσεως του ΕΕΣ, με πρωτοβουλία του εκζητουμένου προσώπου ή της εισαγγελίας η οποία, στη Γερμανία, λειτουργεί ως δικαστική αρχή εκτελέσεως [52]. Εξάλλου, όπως οι λαμβανόμενες με αυτά τα μέσα πληροφορίες δεν μπορούν παρά να εκτιμώνται με σύνεση από αυτόν που τις ζητεί [53], έτσι και αυτές τις οποίες παρέχει το δικαστήριο εκδόσεως –είτε ευθέως, είτε υπό την εγγύηση της οικείας εθνικής αρχής– δεν επιδέχονται εξέταση που βαίνει πέραν της διαπιστώσεως της προελεύσεώς τους, καθόσον ως προς το περιεχόμενό τους πρέπει να υπερισχύει, κατ' αρχήν, η εμπιστοσύνη που αποτελεί τη βάση της αμοιβαίας αναγνωρίσεως.

β) Ως προς το εύρος των αναγκαίων πληροφοριών για τη διαπίστωση των συνθηκών κρατήσεως

74. Κατά τη διάταξη περί παραπομπής, καίτοι είχε παρέλθει η ταχθείσα από το αιτούν δικαστήριο προθεσμία, αυτό δεν έλαβε το σύνολο των αιτηθεισών πληροφοριών [54]. Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί ποιες συνέπειες μπορεί να έχει η συμπεριφορά αυτή (παράλειψη) του δικαστηρίου εκδόσεως.

75. Πριν να αποφανθώ επί των συνεπειών αυτών, πρέπει να επισημάνω ότι το αίτημα παροχής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται στις απαραίτητες κάθε φορά πληροφορίες. Σκοπός των αιτούμενων πληροφοριών είναι να διαπιστωθεί εάν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος υποβολής του εκζητουμένου σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση. Το αίτημα δεν πρέπει να επεκτείνεται σε άλλα ζητήματα, ακόμη και σωφρονιστικής τάξεως, που δεν σχετίζονται, στενά, με τον συγκριμένο αυτόν κίνδυνο και αφορούν τις καλύτερες ή χειρότερες συνθήκες διαβιώσεως στις φυλακές.

76. Εξάλλου, από το πλήθος των ερωτημάτων που το δικαστήριο εκτελέσεως απηύθυνε στο δικαστήριο εκδόσεως, ορισμένα βαίνουν, καταφανώς, πέραν όσων απαιτούνται για την εκτίμηση του κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως. Επομένως, αυτά που αφορούν τη δυνατότητα καπνίσματος, τον υπεύθυνο για το πλύσιμο των ρούχων των κρατουμένων ή την τοποθέτηση ράβδων ή πλεγμάτων στα παράθυρα των κελιών [55], μεταξύ άλλων, φρονώ ότι βαίνουν πέραν όσων απαιτούνται για τη διαπίστωση του κινδύνου αυτού.

77. Ομοίως, κατά την κρίση μου, οι αιτούμενες πληροφορίες δεν πρέπει να αναφέρονται στο σύνολο των καταστημάτων κρατήσεως του κράτους μέλους εκδόσεως, αλλά μόνο σε αυτά που πρόκειται να φιλοξενήσουν τον εκζητούμενο.

52 Σύμφωνα με το διαβιβασθέν από τη Γερμανική Κυβέρνηση στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου σημείωμα, της 7ης Αυγούστου 2006 (ST 12509 2006 INIT, της 7ης Σεπτεμβρίου 2006), «οι αρμόδιες, σύμφωνα με το άρθρο 6 [της αποφάσεως-πλαισίου], δικαστικές αρχές είναι το ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης και τα αντίστοιχα υπουργεία των ομόσπονδων κρατών (Länder). Κατά γενικό κανόνα, τα ομόσπονδα κράτη έχουν μεταβιβάσει την άσκηση των απορρεουσών από την απόφαση-πλαίσιο αρμοδιοτήτων τους […] σχετικά με την αποδοχή των υποβαλλομένων ενώπιόν τους αιτημάτων (άρθρο 6, παράγραφος 2) στις γενικές εισαγγελίες των ομόσπονδων κρατών». Το σημείωμα αυτό δεν φαίνεται να έχει τροποποιηθεί μετά την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Νοεμβρίου 2016, Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861), με την οποία κρίθηκε ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Λιθουανίας δεν μπορούσε να θεωρηθεί δικαστική αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 6 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου.

53 Στην υπό κρίση υπόθεση, το αιτούν δικαστήριο αναλαμβάνει, επίσης, κατά κάποιον τρόπο, τα καθήκοντα δικαστικής αρχής εκτελέσεως, παρά τα όσα αναφέρονται στην προηγούμενη υποσημείωση, καθόσον παρεμβαίνει, σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 32 του IRG (σημείο 17 της διατάξεως περί παραπομπής), κατά το στάδιο του παραδεκτού του ΕΕΣ. Η δυαδικότητα συναρμοδίων αρχών φαίνεται να διαπνέεται από την ίδια διαδικασία και από τις ίδιες αρχές που διέπουν την έκδοση. Όπως έχει ήδη σημειωθεί σε έκθεση της 31ης Μαρτίου 2009, υποβληθείσα από το Συμβούλιο στα κράτη μέλη μετά τον τέταρτο γύρο αμοιβαίων αξιολογήσεων σε σχέση με την πρακτική εφαρμογή των ΕΕΣ, οι διατάξεις του IRG στον τομέα αυτόν, ακόμη και μετά τη μεταρρύθμιση του 2006, «δεν συμβάλλουν στην κατανόηση ότι η παράδοση βάσει ΕΕΣ δεν αποτελεί απλώς ελαφρώς διαφορετική παραλλαγή της κλασικής εκδόσεως, αλλά νέο είδος συνδρομής βασιζόμενης σε απολύτως διαφορετικές αρχές […] Υπό τις συνθήκες αυτές, οι ειδικοί εκτιμούν ότι υφίσταται κίνδυνος προσφυγής από τις [γερμανικές] δικαστικές αρχές στη νομοθεσία και στη νομολογία σχετικά με την έκδοση […]» (ST 7058 2009 REV 2, της 30ής Απριλίου 2009, *Evaluation report on the fourth round of mutual evaluations* «*The practical application of the European arrest warrant and corresponding surrender procedures between Member States*», report on Germany, σ. 35).

54 Στο σημείο 21 των παρατηρήσεών της, η Ουγγρική Κυβέρνηση προσάπτει στο αιτούν δικαστήριο ότι δεν ανέμεινε να λάβει την απάντησή της.

55 Σημείο 10 της διατάξεως περί παραπομπής. Βλ. υποσημείωση 8 των παρουσών προτάσεων.

78. Συμμερίζομαι, ως προς το σημείο αυτό, τη θέση της Επιτροπής[56], φρονώ δε, όπως η Γερμανική Κυβέρνηση[57], με τη συλλογιστική της οποίας τάχθηκε η πλειονότητα των κυβερνήσεων που παρενέβησαν, ότι η προσέγγιση θα έπρεπε να επικεντρωθεί στα *αναμενόμενα αποτελέσματα* της παραδόσεως που το κράτος μέλος εκτελέσεως μπορούσε ή όφειλε να γνωρίζει κατά τον χρόνο της πραγματοποιήσεώς της. Φρονώ ότι το κριτήριο αυτό είναι εύλογο, συνάδει δε, επιπλέον, με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσον αφορά την ευθύνη του κράτους εκτελέσεως[58].

79. Υπό το πρίσμα αυτό, το *αναμενόμενο* καταλαμβάνει τόσο το κατάστημα κρατήσεως στο οποίο, αμέσως μετά την παράδοσή του, θα εγκλειστεί το εκζητούμενο πρόσωπο, όσο και το κατάστημα στο οποίο θα μεταχθεί για τους σκοπούς της μετέπειτα κρατήσεώς του[59]. Τα υπόλοιπα καταστήματα στα οποία θα μπορούσε, στο μέλλον, να μεταχθεί κατά τη διάρκεια της εκτίσεως της στερητικής της ελευθερίας ποινής[60] εκφεύγουν του πεδίου των αναμενόμενων αποτελεσμάτων που δύνανται να τελούν εις γνώσιν του κράτους εκτελέσεως.

γ) Ως προς τα αποτελέσματα της μη απαντήσεως του δικαστηρίου εκδόσεως στα αιτήματα παροχής πληροφοριών του δικαστηρίου εκτελέσεως

80. Εφόσον οι πληροφορίες που έχουν ζητηθεί μεν, αλλά δεν έχουν παραληφθεί, είναι κρίσιμες ώστε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως, το καθήκον καλόπιστης συνεργασίας και η επιμέλεια κατά τη διαχείριση των ιδίων συμφερόντων του υποχρεώνουν το δικαστήριο εκδόσεως του ΕΕΣ να παράσχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως όλες τις αιτηθείσες από αυτήν πληροφορίες.

81. Εάν η δικαστική αρχή εκτελέσεως εξακολουθεί, εξαιτίας της απουσίας των συμπληρωματικών πληροφοριών, να διατηρεί αμφιβολίες, οσάκις, επαναλαμβάνω, αυτές είναι αναγκαίες για τον σχηματισμό της κρίσεώς της, δύναται να αναβάλει την τελική απόφασή της. Λέω *αναβάλει* και όχι *αρνηθεί* διότι η νομολογία Aranyosi δεν επάγεται οπωσδήποτε ότι, σε περίπτωση που διαπιστωθεί κίνδυνος, όχι πλέον γενικός και αφηρημένος, αλλά συγκεκριμένος και προσωπικός, παραβάσεως του άρθρου 4 του Χάρτη, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να αρνηθεί την παράδοση του καταζητούμενου.

82. Πράγματι, το Δικαστήριο έκρινε ότι, εάν το δικαστήριο εκτελέσεως διαπιστώσει, λαμβανομένων υπόψη των παρασχεθεισών πληροφοριών, «ότι συντρέχει, για το άτομο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, πραγματικός κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης […] *η εκτέλεση του εντάλματος αυτού πρέπει να αναβληθεί, αλλά δεν μπορεί να ματαιωθεί*»[61].

56 Σημεία 14 έως 19 των παρατηρήσεών της.

57 Σημεία 19 έως 20 των παρατηρήσεών της, στα οποία αποτυπώνεται η πρόταση της Ολλανδικής Κυβερνήσεως επ' αφορμή της υποθέσεως Aranyosi II (διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 2017, Aranyosi, C-496/16, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:866).

58 Αποφάσεις της 30ής Οκτωβρίου 1991, Vilvarajah κ.λπ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου (προσφυγές 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 και 13448/87, CE:ECHR:1991:1030JUD001316387), και της 4ης Φεβρουαρίου 2005, Mamatkulov και Askarov κατά Τουρκίας (προσφυγές 46827/99 και 46951/99, CE:ECHR:2005:0204JUD004682799).

59 Το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, σύμφωνα με το ουγγρικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, ο ML «θα κρατείτο αρχικά, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας παραδόσεως, στο σωφρονιστικό κατάστημα της πόλης της Βουδαπέστης και στη συνέχεια θα γινόταν μεταγωγή του στο περιφερειακό σωφρονιστικό κατάστημα του Szombathely». Προσθέτει ότι, «σύμφωνα με τις πληροφορίες που διέθετε», το δικάζον τμήμα είχε ήδη αποφανθεί, στις 9 Ιανουαρίου 2018, ότι δεν διατηρούσε αμφιβολίες «για την εκτέλεση της ποινής στο κέντρο κρατήσεως του Szombathely» (διάταξη περί παραπομπής, σημεία 9 και 10). Εάν τούτο ισχύει, το πρόβλημα περιορίζεται στο μικρό χρονικό διάστημα κρατήσεως στη φυλακή της Βουδαπέστης.

60 Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για την τοποθέτηση του φυλακισμένου σε συγκεκριμένο κατάστημα ποικίλουν (πρόοδος κατά την έκτιση της ποινής, προσωπική και οικογενειακή κατάσταση, σωφρονιστική διαδικασία, κ.λπ.) και δυσχερώς μπορούν να εκτιμηθούν εκ των προτέρων.

61 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 98. Η υπογράμμιση δική μου.

83. Σε μια τέτοια περίπτωση, κρίσιμο, κατά κύριο λόγο, είναι να διασφαλισθεί το δικαίωμα του εκζητουμένου στην ελευθερία (άρθρο 6 του Χάρτη), εφόσον αυτός τελεί υπό κράτηση δυνάμει του ΕΕΣ [62]. Ωστόσο, τα μέτρα που λαμβάνονται υπέρ του δικαιώματος στην ελευθερία δεν μπορούν να βαίνουν εις βάρος της εκτελέσεως του ΕΕΣ, ενόσω δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση επ' αυτού [63].

84. Το Δικαστήριο προσθέτει ότι, «[ε]άν η ύπαρξη τέτοιου κινδύνου [απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχειρίσεως] δεν μπορεί να αποκλειστεί εντός εύλογης προθεσμίας, η εν λόγω αρχή οφείλει να αποφασίσει εάν πρέπει να θέσει τέρμα στη διαδικασία παράδοσης» [64]. Φρονώ, επομένως, ότι η διαδικασία δεν περατώνεται αυτομάτως μετά τη διαπίστωση του εν λόγω κινδύνου, αλλά η δικαστική αρχή εκτελέσεως δύναται να έχει στη διάθεσή της κάποιο χρονικό διάστημα προκειμένου να αποφανθεί επί του σημείου αυτού. Κατά την άποψή μου, στον βαθμό κατά τον οποίον χρησιμοποιεί την έκφραση «*να θέσει τέρμα* στη διαδικασία παράδοσης» και όχι «*να αρνηθεί ή να μην εκτελέσει* το ΕΕΣ», το Δικαστήριο μεταθέτει, τρόπον τινά, την ευθύνη για τη συνέχιση της διαδικασίας στη δικαστική αρχή εκδόσεως η οποία δεν ανταποκρίνεται στα αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών.

85. Οσάκις η ύπαρξη του κινδύνου δεν μπορεί να αποκλειστεί, λόγω της μη απαντήσεως του δικαστηρίου εκδόσεως επί του υποβληθέντος από το δικαστήριο εκτελέσεως αιτήματος παροχής πληροφοριών, το τελευταίο δύναται να απευθυνθεί στην εν λόγω δικαστική αρχή γνωστοποιώντας της ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν θα συνεχίσει τη διαδικασία παραδόσεως.

86. Εν συνόψει, το δικαστήριο εκτελέσεως, προτού αποφασίσει τη μη συνέχιση της διαδικασίας παραδόσεως, οφείλει να εξετάσει εάν, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, μπορεί να αποκλειστεί ο κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως: α) στο κατάστημα κρατήσεως στο οποίο, σύμφωνα με τις ουγγρικές αρχές, πρόκειται να εγκλειστεί το εκζητούμενο πρόσωπο αμέσως μετά την παράδοσή του, και β) στο σωφρονιστικό κατάστημα στο οποίο αναμένεται να μεταχθεί για την έκτιση της ποινής για την οποία εζητείτο η παράδοσή του.

87. Η εκτίμηση, ωστόσο, αυτή δεν μπορεί να επεκταθεί πέραν των περιστάσεων που είναι απολύτως αναγκαίες για τον αποκλεισμό του κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως, πράγμα που δεν μπορεί να βασιστεί απλώς και μόνο στις καλύτερες ή χειρότερες συνθήκες διαβιώσεως στο σωφρονιστικό κατάστημα.

62 Το Δικαστήριο εμμένει ότι «η δικαστική αρχή οφείλει [...] να σέβεται την επιταγή περί αναλογικότητας, την οποία προβλέπει το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, όσον αφορά τον περιορισμό κάθε δικαιώματος ή ελευθερίας που αναγνωρίζονται από αυτόν. Συγκεκριμένα, η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη συνέχιση της κράτησης του οικείου προσώπου χωρίς κανένα χρονικό όριο» (απόφαση Aranyosi, σκέψη 101).

63 Εάν «η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει [...] ότι υποχρεούται να θέσει τέρμα στην κράτηση του καταζητούμενου, σε αυτήν απόκειται, δυνάμει των άρθρων 12 και 17, παράγραφος 5, της αποφάσεως-πλαισίου, να συνδυάσει την προσωρινή απόλυση του προσώπου αυτού με κάθε μέτρο που κρίνει αναγκαίο ώστε να αποφευχθεί η διαφυγή του και να διασφαλίσει ότι *εξακολουθούν να συντρέχουν οι αναγκαίες ουσιαστικές προϋποθέσεις για την παράδοσή του* ενόσω δεν έχει ληφθεί καμία οριστική απόφαση για την εκτέλεση του [ΕΕΣ]» (απόφαση Aranyosi, σκέψη 102, η υπογράμμιση δική μου).

64 Απόφαση Aranyosi, σκέψη 104, τελευταία περίοδος.

V. Πρόταση

88. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Βρέμης, Γερμανία) ως εξής:

«Τα άρθρα 1, παράγραφος 3, 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν την έννοια ότι:

1) Η ύπαρξη εσωτερικών μέσων ένδικης προστασίας που διασφαλίζουν αποτελεσματικά, στην πράξη, την προστασία του δικαιώματος μη υποβολής σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως συνιστά καίριας σημασίας παράγοντα για τον αποκλεισμό του κινδύνου υποβολής σε τέτοιου είδους μεταχείριση εξαιτίας συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών οι οποίες αφορούν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα καταστήματα κρατήσεως.

2) Υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στη διαφορά της κύριας δίκης, στην οποία η πρόσφατη εφαρμογή δικαστικού καθεστώτος εγγυήσεως του δικαιώματος μη υποβολής σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση εξαιτίας των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως ενδέχεται να μην έχει αναπτύξει την πλήρη δυναμική της, έως του σημείου ο κίνδυνος προσβολής του δικαιώματος αυτού να έχει καταστεί η εξαίρεση, είναι δικαιολογημένο η δικαστική αρχή εκτελέσεως να ζητεί πληροφορίες ως προς τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να κρατηθεί το εκζητούμενο πρόσωπο.

3) Η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να αξιολογήσει επίσης, ως καθοριστικής σημασίας παράγοντα, την εγγύηση που, κατά περίπτωση, έχει παράσχει η αρμόδια διοικητική ή δικαστική αρχή του κράτους εκδόσεως, με την οποία δεσμεύεται ότι το εκζητούμενο πρόσωπο δεν θα υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του. Ως έκφραση υποχρεώσεως που έχει επισήμως αναληφθεί, είναι δυνατή, σε περίπτωση αθετήσεώς της, η επίκλησή της ενώπιον της δικαστικής αρχής του κράτους εκδόσεως.

4) Οι πληροφορίες που είναι κρίσιμες προκειμένου να διαπιστωθεί εάν ο εκζητούμενος διατρέχει κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση συνεπεία των συγκεκριμένων συνθηκών κρατήσεώς του πρέπει να ζητούνται και να παραλαμβάνονται, κατ' αρχήν, από τη δικαστική αρχή εκδόσεως. Οι παραληφθείσες ή επικυρωθείσες από τη δικαστική αρχή εκδόσεως πληροφορίες πρέπει να υπερισχύουν κατά την επαφιέμενη στη δικαστική αρχή εκτελέσεως εκτίμηση.

5) Τα καταστήματα κρατήσεως ως προς τα οποία μπορούν να ζητηθούν πρόσθετες πληροφορίες είναι εκείνα στα οποία αναμένεται να κρατηθεί το εκζητούμενο πρόσωπο προκειμένου να εκτίσει την ποινή που του έχει επιβληθεί.

6) Εάν η δικαστική αρχή εκδόσεως δεν παράσχει στη δικαστική αρχή εκτελέσεως τις αιτηθείσες από αυτήν, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, πληροφορίες, η δικαστική αρχή εκτελέσεως δύναται να γνωστοποιήσει στη δικαστική αρχή εκδόσεως ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν θα συνεχίσει τη διαδικασία παραδόσεως.»